

*Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет*

**КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, ПІДПРИЄМНИЦТВА
ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

Тема: Інвестиційна підтримка інноваційної діяльності підприємства

Спеціальність 051 «Економіка»

Освітня програма 6.051.00.06 «Економіка і бізнес»

Завідувач кафедри: _____ /Карінцева О.І./

Керівник роботи: _____ /Карпіщенко О.І./

*Виконавець: _____ /Біляєв Б.Д./
П.І.Б.*

*Група: _____ Е-81
шифр*

Суми 2022

Анотація

Дипломна кваліфікаційна робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновку, та списку використаних джерел; 1 рисунку, 1 таблиці, 38 сторінок.

Метою дипломної роботи є дослідження об'єкту роботи (інвестиційна підтримка) та формування результатів дослідження предмету (інвестиційна діяльність підприємств) із подальшим формуванням висновків стосовно взаємозв'язку цих компонентів.

Дослідження проведено шляхом аналізу навчальної літератури, статистичних даних, порівняння даних за різні періоди, їх об'єднання та виявлення ключових тезисів.

У вступі визначено актуальність досліджуваної проблеми, предмет і об'єкт дослідження, а також мета та цілі роботи.

У першому розділі розглянуто теоретичну складову з цієї теми, досліджено основні моменти стосовно інновацій та інвестицій окремо, їх взаємозв'язок, надано фактори та механізми руху цих процесів.

У другому розділі виконано аналіз та оцінку інвестиційно-інноваційної основи розвитку економіки та підприємства, пріоритетні напрями, життєвий цикл інвестиційно-інноваційного процесу, а також визначено напрям і динаміку розвитку з діяльністю та ризиками з імовірною мінімізацією.

У третьому розділі сформовано проблеми інвестиційно-інноваційної діяльності з точки зору макроскопічних аспектів із можливими принципами розвитку, формами та методами державної підтримки та технологічними проблемами розвитку інноваційного сектору при цьому, а також із фінансової точки зору на прикладі інновацій з їх джерелами фінансування, особливо у випадку фінансування проектів чи підприємств, а також надано форми організації фінансування підприємств.

У четвертому розділі досліджено інвестиційно-інноваційні процеси та їх специфічні особливості на прикладах структури активності, державного регулювання та державної підтримки інновацій з принципами їх регулювання.

У висновку підсумовано результати цієї роботи та сформульовано фінальні висновки.

Ключові слова: інвестиції, інновації, фактори розвитку, проблеми, діяльність, економіка, регулювання, основа розвитку, діяльність, ризики

Summary:

Thesis consists of an introduction, four chapters, a conclusion, and a list of sources used; 1 picture; 1 table, 39 pages

The purpose of the thesis is to study the object of work (investment support) and the formation of research results of the subject (investment activities of enterprises) with the subsequent formation of conclusions about the relationship of these components.

The research was conducted by analyzing the educational literature, statistical data, comparing data for different periods, combining them and identifying key theses.

The introduction identifies the relevance of the research problem, the subject and object of research, as well as the purpose and objectives of the work.

The first section considers the theoretical component of this topic, explores the main points of innovation and investment separately, their relationship, provides factors and mechanisms of these processes.

The second section analyzes and evaluates the investment and innovation basis of economic and enterprise development, priority areas, life cycle of the investment and innovation process, as well as determines the direction and dynamics of development with activities and risks with probable minimization.

The third section deals with the problems of investment and innovation activities in terms of macroscopic aspects with possible principles of development, forms and methods of state support and technological problems of innovation sector development, as well as financially on the example of innovation with its sources of funding, especially in the case financing of projects or enterprises, as well as provided forms of organization of financing of enterprises.

The fourth section examines investment and innovation processes and their specific features on the examples of the structure of activity, government regulation and government support for innovation with the principles of their regulation.

The conclusion summarizes the results of this work and formulates the final conclusions.

Keywords: investments, innovations, development factors, problems, activity, economy, regulation, basis of development, activity, risks

ЗМІСТ

ВСТУП	6
1. ТЕОРЕТИЧНІ МОМЕНТИ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ	8
1.1 Інновації	8
1.2 Інвестиції.....	8
1.3 Зв'язок між інвестиціями та інноваціями	9
1.4 Інвестиційно-інноваційні фактори розвитку.....	9
1.5 Механізми руху забезпечення ефективності економіки	10
2. ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНА ОСНОВА РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ТА ПІДПРИЄМСТВА	12
2.1 Пріоритетні напрями розвитку науки і технологій	12
2.2 Життєвий цикл інновацій.....	13
2.3 Напрямок і динаміка розвитку промисловості	14
2.4 Інноваційна діяльність та економічні ризики, їх мінімізація	15
3. ПРОБЛЕМИ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	21
3.1 Макроекономічні аспекти	21
3.1.1 Принципи розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності	21
3.1.2 Форми і методи державної підтримки інвестування.....	22
3.1.3 Технологічні проблеми розвитку інноваційного сектору	24
3.2 Фінансові питання.....	24
3.2.1 Інновації та джерела фінансування.....	24
3.2.2 Фінансування проєктів/підприємств.....	27
3.2.3 Форми організації фінансування підприємства.....	28
4. ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ТА ЇХ СПЕЦИФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ.....	31
4.1 Структури інноваційної активності	31
ВИСНОВОК.....	36
ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА	39

ВСТУП

Актуальність теми дослідження визначається сучасним станом інвестиційно-інноваційної діяльності у світі в цілому і в деяких місцях зокрема. Перш за все, це викликано необхідністю створення та вдосконалення регіональних механізмів інвестування інновацій. За останні роки в регіонах накопичився досвід управління інвестиційною діяльністю. На даний момент формується інноваційна економіка з реальними продуктивними силами і виробничими відносинами. Її формування визначається певними факторами, які обумовлені трансформаційними процесами, що пов'язані з переходом на альтернативні джерела енергії[17,21,31,32,34,37,39,40,41,42], цифровізацією економічних відносин та впровадженням проривних технологій[19,24,25,26,27,29,30,35,36,38,].

Проте недостатність інвестиційних ресурсів у деяких сферах потребує створення регіональних механізмів інвестування, наприклад, у сфері економічної діяльності, пов'язані з новітніми досягненнями науки і техніки[16,18,20,22,23,28,33].

В результаті використання механізмів та інструментів в інвестиційно-інноваційній діяльності підвищиться ефективність досягнень науки і техніки, що, у свою чергу, дозволить вирішувати соціально-економічні проблеми на регіональному рівні.

А от кризова ситуація в економіці, в тому числі в інноваційній сфері, зумовлює необхідність вибору альтернативних шляхів інноваційного розвитку.

Розвиток економіки країн найближчим часом багато в чому залежатиме від рівня розвитку інноваційної сфери, оскільки вона є основним чинником формування інноваційного потенціалу країни, та від кризи у воєнний час. Інноваційний потенціал дозволяє реорганізувати економіку, розвивати наукомістке виробництво та забезпечити стійкі темпи економічного зростання. Таким чином, виникає потреба у створенні інноваційних підприємств та організацій. Це потребує вивчення сучасних пріоритетів і параметрів

інноваційної діяльності, політики та розробки ефективного механізму управління.

Інновації з відповідними інвестиціями стають все більш фундаментальними факторами економічного зростання. Зростає потреба у формуванні регіональної інноваційно-орієнтованої інвестиційної політики в умовах моделі ринкової економіки.

Об'єктом дослідження є інвестиційна підтримка. Предметом дослідження є інноваційна діяльність підприємств.

Метою дипломної роботи є дослідження та формування результатів стосовно інвестиційної підтримки інноваційної діяльності підприємств.

Цілі дипломної роботи:

- розглянути теоретичні аспекти інноваційно-інвестиційного процесу;
- розглянути фактори розвитку та механізми руху інноваційно-інвестиційного процесу
- проаналізувати пріоритетні напрями та життєвий цикл інновацій;
- оцінити напрям і динаміку розвитку інновацій
- розкрити ризики та сформувати імовірну мінімізацію ризиків інвестицій у інновації;
- розглянути проблеми інвестиційно-інноваційної діяльності;
- дослідити процеси діяльності та їх специфічні особливості.

1. ТЕОРЕТИЧНІ МОМЕНТИ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ

1.1 Інновації

Як визначається інновація? - 1: нова ідея, метод чи пристрій: новизна. 2 : введення чогось нового.

Інновація - це створення, розробка та впровадження нового продукту, процесу чи послуги з метою підвищення ефективності, результативності чи конкурентної переваги. Інновація – це успішне використання нових ідей

Ключові слова, які визначають інновацію: Ідея * Винахід * Винахідник * Інновації * Новатор * Інноваційна екосистема * Інноваційний процес * Підприємець.

Оскільки інновація визначається як процес перетворення ідеї чи винаходу в товар чи послугу, які створюють цінність та/або за які будуть платити клієнти, то, звичайно ж, тоді існує багато різних типів прикладів інновацій, таких як приклади соціальних інновацій, приклади інкрементних інновацій та приклади відкритої інновації, серед інших [1].

1.2 Інвестиції

Інвестиції - це актив, придбаний або інвестований у розвиток багатства та заощадження грошей від тяжко заробленого доходу або подорожчання. Їх значення в першу чергу полягає в тому, щоб отримати додаткове джерело доходу або отримати прибуток від інвестицій за певний період часу

В інвестиціях надаються певній фізичній чи юридичній особі кошти для розвитку бізнесу, створення нових проектів або підтримки щоденного прибутку. Хоч вони й можуть бути ризикованими, все ж мають позитивний очікуваний прибуток.

Інвестиції, як правило, є довгостроковими зобов'язаннями, коли окупність використання цих грошей може зайняти кілька років. Вони зазвичай здійснюються лише після належної обачності та належного аналізу, щоб зрозуміти ризики та вигоди, які можуть виникнути [2].

1.3 Зв'язок між інвестиціями та інноваціями

Чому важливо інвестувати в інновації?

Інвестиції в інновації, які включають дослідження та розробки (R&D), дають довгострокові комерційні вигоди; ефективність, продуктивність, конкурентоспроможність і, зрештою, збільшення продажів.

Творчість покращує процес вирішення проблем. Не має значення, чи говориться тут про розробку нової стратегії чи інноваційний спосіб випередити конкурентів. Креативне вирішення проблем дає ту конкурентну перевагу, яку прагне досягти будь-який бізнес.

Компанії з високим темпом зростання продовжують інвестувати в інноваційну діяльність після початкового періоду зростання, тоді як компанії, що повільно розвиваються, рідше інвестують більше в інновації.

1.4 Інвестиційно-інноваційні фактори розвитку

Основним чинником, що визначає соціально-економічний розвиток будь-якої країни, є інноваційно-інвестиційна складова. Інноваційний шлях - це формування економічного середовища, здатного забезпечити вирішення науково-технічних проблем високої складності, освоєння нових базових інновацій, створення високотехнологічних виробництв і наукомістких технологій, усвідомлення зростання ролі людського капіталу, розширення ринку інтелектуальної продукції, підвищення соціально-економічних показників.

Активне використання інноваційно-інвестиційних факторів на основі цілеспрямованої ефективної науково-технічної політики держави сприяє формуванню інноваційної системи, що охоплює всі рівні соціальної економіки.

Найважливішою моделлю інноваційної системи є так звана «нова економіка». Проте конструктивні основи нової економіки тільки формуються. Це означає, що нова економіка - це її сучасний стан, вона змінює економіку, і зміна охоплює всі її елементи.

Проте проблемним є питання конвергенції економічних і політичних цілей в інноваційній економіці, що спричинено одночасними процесами диференціації та інтеграції.

Тож, на формування інноваційної економіки, можна сказати, впливають історичні, політичні, етнографічні, національні, технологічні, ідеологічні фактори. В результаті вона постає як живий повнокровний організм. Тому розкриття змісту інноваційної економіки передбачає інтеграцію суміжних наук і дисциплін у рамках наукових шкіл та використання оновленої методології. Затверджені принципи методології затребувані й сьогодні. Це історичний підхід, де логічне - саморозвиток за законами діалектики, комплексність і послідовність дослідження, переплетення загального і конкретного. Але ці класичні принципи слід збагатити сучасними інструментами пізнання, такими як економіко-математичні методи, хоча вони мають свої обмеження: деякі економічні процеси не повністю підпорядковуються математичній логіці (перехід реального капіталу у фіктивний), а числові ряди виражають лише тенденцію розвитку, а за її межами багато незафіксованих практичних операцій, на які така багата економічна реальність [3].

1.5 Механізми руху забезпечення ефективності економіки

Деякі вважають, що інновації - це не те, чим можна управляти набагато менше. Протягом багатьох років ті з нас, хто працює в інноваційному просторі, шукали способи зрозуміти вплив наших рішень на наші відповідні організації.

На фондових ринках існує аномалія, коли компанії, які успішно впроваджують інноваційну стратегію, з часом відчують надлишковий прибуток акцій. Іншими словами, компанії, які використовують інноваційну стратегію, постійно перевищують очікування інвесторів, і це відбивається на курсі акцій.

Поточні стандарти бухгалтерського обліку є застарілою основою для оцінки високо інноваційних компаній. Вони були розроблені в індустріальну еру, коли компанії накопичували капітал, купуючи його в інших людей. Високо

інноваційні компанії створюють власний капітал, і ця діяльність погано відображена в поточних бухгалтерських конвенціях

Стандарти бухгалтерського обліку є засобом комунікації між компанією та її акціонерами. Коли вони спотворюють або усувають інформацію, що стосується інвесторів, інвестори можуть робити помилки, в результаті чого інноваційні компанії зазнають потенційно вищої вартості капіталу та обмеженого доступу до капіталу.

Дані свідчать про те, що компанії, які вибирають інноваційну стратегію, а не стратегію імітації, відчують більш швидке зростання продажів, більше зростання частки ринку, меншу мінливість прибутків, меншу мінливість цін на акції та більший довгостроковий приріст капіталу.

Створення, впровадження та комерціалізація технологій є засобом подолання ресурсних та інших обмежень економічного розвитку, дозволяють підвищити конкурентоспроможність промисловості, підвищити національний дохід і, як наслідок, підвищити добробут населення. Однак при всій актуальності проблеми пошуку ефективного механізму модернізації промисловості існують суттєві методологічні питання, які потребують розробки вже в найближчому майбутньому. Йдеться не лише про необхідність пошуку нових інвестиційних технологій та взаємодії держави (державної влади на федеральному та регіональному рівнях) та підприємництва у напрямку здійснення інноваційної діяльності, а й про розширення інноваційного процесу, в т.ч. міжнародні інноваційні та інвестиційні компанії. Ці завдання видаються досить складними. І саме на цьому шляху мають бути зосереджені зусилля вчених та спеціалістів [3], [4].

2. ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНА ОСНОВА РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ТА ПІДПРИЄМСТВА

2.1 Пріоритетні напрями розвитку науки і технологій

Провідну роль у науково-технічній сфері відіграє вибір першочергових шляхів для дослідження та розробки. Їх реалізація відбувається у вигляді міжгалузевих форм, що створюються, освоюються та поширюються у вигляді технологій, що сприяють кардинальним технологічним змінам, а також розвитку досліджень, технічного забезпечення соціальних програм, міжнародної співпраці. Конкретні напрямки розвитку науки і техніки детально викладені в переліку критичних технологій (рис. 2.1.1), в яких є певний характер і суттєві для розвитку окремих галузей науки і техніки [5].

Рис. 2.1.1 – Пріоритетні напрями розвитку науки та техніки в Україні

2.2 Життєвий цикл інновацій

Життєвий цикл інновації складається з:

1- науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи

На початковому етапі проводяться базові теоретичні та прикладні дослідження, проектування та розробки. Результат - знання та наукові ідеї. Потім вони вже формують багаж знань для інноваційної діяльності, яка є інтелектуальним інструментом, який важко оцінити на ринку. Також часто виготовляється початковий зразок нової методики чи іншого нововведення, що є формою вираження отриманої інформації, її зображенням;

2-технологічного освоєння

Відбувається підготовка до використання результатів опрацювань і забезпечення відповідних умов;

3-стабілізації обсягів виробництва

Стабілізація виробництва окремих видів продукції;

4-зниження обсягів продажів

Скорочення обсягів продажів і забезпечення попиту на продукцію за допомогою інтеграції нових рішень з використанням технологій.

Тобто, інноваційний процес, як частина життєвого циклу інновацій, включає різні етапи – починаючи з дослідження і розробки нової технології до доведення її до промислового впровадження.

Завершальний етап інноваційного процесу, пов'язаний з освоєнням велико серійного виробництва нової продукції, потребує реконструкції виробничих приміщень, удосконалення технології, навчання персоналу, рекламної діяльності тощо, для чого необхідно залучити інвестиції. Проте інвестиції продовжують бути ризикованими, оскільки реакція ринку на цьому етапі ще невідома. Тому дуже важливим є етап маркетингу, який формує попит на нову продукцію, забезпечує зворотний зв'язок зі споживачами виробленого продукту.

Вищий рівень інноваційного потенціалу підприємства, забезпечує успішніше уникання можливих кризових ситуацій.

Масштаби інвестицій в інновації змінюються на різних фазах циклу. Розвиток базового інвестування, що вимагає великих і виправданих вкладень у довгостроковій перспективі, відбувається в періоди відновлення та відновлення. Оскільки схильність до накопичення та інновацій слабшає під час кризи, держава прямо (через бюджетні інвестиції) і опосередковано (за рахунок надання економічних вигод) підтримує інноваційну діяльність, сприяючи відродженню економіки та зміцненню її конкурентоспроможності. Зменшуються масштаби державної підтримки на фазах відновлення та стабільного розвитку, а сам інноваційний процес здійснюється на конкурсній основі. У цей період переважають вдосконалення інновацій, які потребують менших інвестицій і не пов'язані з таким значним ризиком, як у випадку базових інновацій. Це дозволяє зменшити масштаби державної підтримки інноваційної діяльності. Рівень інноваційно-інвестиційної активності мінімальний у фазу кризи, коли розробляються псевдо інновації, що не потребують суттєвих удосконалень [6].

2.3 Напрямок і динаміка розвитку промисловості

На застарілій промисловій базі, зношеному обладнанні промислових підприємств і наукових центрів неможливо створити економіку вищого рівня технологічного розвитку. Повністю пройти через стадію інвестиційного (екстенсивного) розвитку економіки і перейти безпосередньо до інноваційної неможливо, оскільки створення нових технологій і продуктів потребує якісно нових ресурсів (трудових, виробничих, фінансових). Тому потрібен інноваційно-інвестиційний шлях розвитку, що буде означати поетапне оновлення обладнання та технології продукції зі значно покращеними споживчими властивостями. Цей етап створить передумови для розробки нових видів продукції. Підприємства, які інвестують в інноваційні інвестиційні проекти, поступово створюватимуть платоспроможний попит на розвиток прикладних і, частково, фундаментальних досліджень, зменшуючи тим самим залежність науково-технічного розвитку від бюджетного фінансування.

Таким чином, одним із завдань економічної науки є розробка ефективного механізму інноваційно-інвестиційної діяльності промислових підприємств, який дозволить раціонально використовувати обмежені фінансові ресурси та створити основу для подальшого інноваційного розвитку. Для цього необхідно вирішити цілий комплекс завдань: проаналізувати наявне; теоретичні розробки та практичний досвід стимулювання інвестиційної та інноваційної діяльності; визначити основні особливості інвестиційно-інноваційних процесів у країні; сформулювати принципи побудови управління інноваційною та інвестиційною діяльністю; розробити методичний інструментарій, використання якого підвищило б точність та обґрунтованість рішень [7].

2.4 Інноваційна діяльність та економічні ризики, їх мінімізація

Інноваційну діяльність, опосередковану рухом грошового капіталу, ризиковану за формою та метою надання, можна охарактеризувати так:

1) в інноваційному процесі існує ризик втрати авансованого капіталу через непередбачуваність результатів творчого процесу через можливу хибність ідеї, яка є основою інноваційного проекту, складність його технічної реалізації, непередбачуваність реакції ринку на появу новинки тощо;

2) інноваційна діяльність характеризується часовим лагом від моменту авансування фінансових ресурсів в інновацію до моменту отримання від неї комерційної віддачі;

3) висока невизначеність результатів інноваційної діяльності не може забезпечити гарантований характер відшкодування залучених грошей, що підвищує собівартість кредиту або призводить до права позичальника на право спільної власності на інновацію. Надходження позикових коштів в інноваційну сферу можливе, якщо віддача від комерційного використання створеної інновації буде відчутнішою, ніж доходи альтернативних сфер інвестування капіталу;

4) непостійність і різноманітність суб'єктів інвестування (держава, фінансові корпорації, банки, інвестиційні фонди спеціального призначення,

іноземні інвестори тощо) призводить до різноманітності форм та умов надання капіталу.

Поняття «ризиковий капітал» найбільш точно відображає суть використання грошей в інноваційній діяльності, характер зв'язку між різними стадіями інноваційного циклу. Ступінь ризику інвестування в інновації суттєво змінюється залежно від рівня невизначеності їх кінцевого результату. Ці обставини, а також недостатність власних коштів спонукають підприємців використовувати кредитні форми фінансування інновацій. До особливостей, які відрізняють механізм ризикового (венчурного) фінансування від банківського кредитування, можна віднести те, що у разі ризику.

Іншими словами, передбачається можливість втрати вкладених коштів, якщо інноваційний проект не принесе очікуваних результатів після його реалізації.

В умовах регульованих ринкових відносин система фінансування інноваційної діяльності є найважливішим елементом фінансової політики держави, покликаним забезпечити структурно-технологічну перебудову національної економіки шляхом впровадження досягнень науково-технічного прогресу, збереження та розвитку наукової діяльності. та технологічний та інноваційний потенціал.

Відмінними рисами організації фінансування інноваційної діяльності (окрім її адресності) є безліч джерел фінансування, що забезпечують охоплення різних сфер інноваційного процесу та різних його суб'єктів та здатність адаптуватися до умов, що динамічно змінюються. зовнішнього середовища для забезпечення максимальної ефективності використання фінансових ресурсів. Зростання фінансової віддачі від реалізації інноваційних проектів є найважливішим узагальнюючим показником, на основі якого визначаються кінцеві результати інноваційної діяльності та ефективність фінансової політики, що здійснюється як самими суб'єктами господарювання, так і складним суб'єктом господарювання – державою.

Сутність фінансового забезпечення відображається у функціональних напрямках впливу фінансової сфери на інноваційну діяльність в частині відносин відтворення, розподілу та контролю.

Відтворювальна функція фінансового забезпечення реалізує принцип збалансованості матеріальних і фінансових ресурсів на всіх етапах обороту венчурного капіталу в процесі його простого і розширеного відтворення. Це проявляється в обороті інноваційних інвестицій.

Фінансові ресурси опосередковують рух інноваційного капіталу на всіх етапах кругообігу інноваційних інвестицій (придбання науково-технічної продукції, зростання капітальної власності, виробнича, товарно-грошова фаза обороту інноваційного капіталу). Таким чином, фінансові ресурси збільшують або уповільнюють темпи переповнення інвестицій у різні сфери інноваційної діяльності залежно від поточного ділового середовища на інноваційному ринку [8].

Готовність інвесторів вкладати кошти в економіку країни залежить від її інвестиційного клімату. Інвестиційний клімат – це сукупність багатьох факторів, які зумовлюють ступінь ризику капітальних вкладень та можливість їх ефективного використання [9].

На залучення інвестицій в країну впливають такі фактори:

- багаті природні ресурси (нафта, газ, метали, алмази, деревина);
- достатньо кваліфікована робоча сила, здатна швидко засвоювати новітні технології виробництва та управління
- відносно низька вартість кваліфікованої робочої сили;
- величезний внутрішній ринок;
- можливість участі іноземних інвесторів у приватизації державного майна.

Важливий вплив мають державна політика по відношенню до іноземних і національних інвесторів, участь країни в системі міжнародних договорів і традиції їх дотримання, ступінь і методи державного втручання в економіку, ефективність державного апарату тощо. про інвестиційний клімат.

Несприятливий стан інвестиційного клімату в країні може бути викликано наступними причинами:

- відсутність науково обґрунтованої економічної та соціальної концепції розвитку країни;
- правова нестабільність, що супроводжується інтенсивним прийняттям нових законодавчих актів;
- недієве земельне законодавство;
- високий рівень інфляції, нестабільність курсу рубля
- низький рівень розвитку ринкової інфраструктури;
- погіршення стану виробничо-транспортної інфраструктури;
- слабка інформаційна підтримка іноземних інвесторів щодо потенційних обсягів та галузевих та регіональних напрямків інвестування
- високий рівень ризиків неповернення капіталу;
- низький рівень кредитоспроможності держави;
- низький рівень конкурентоспроможності продукції та підприємств;
- бюрократизація, корупція, злочинність тощо.

Перераховані причини призводять до поняття ризику в інвестиційній діяльності. Ризик – це можливість відхилення результату діяльності від очікуваного: розвиток бізнесу від підприємницької ідеї, фактичних результатів компанії від запланованих. Ризик – це невизначеність, мінливість доходу, прибуток на інвестований капітал. Це не дає шансів отримати надприбутки і водночас означає можливість опинитися у збитках.

Загалом ризик в інвестиційній діяльності призводить до:

1. Несподівані державні заходи регулювання у сферах: логістика; охорона навколишнього середовища; стандарти проектування; норми виробництва; землекористування; експорт-імпорт; ціноутворення; оподаткування тощо.
2. Стихійні лиха: повені; землетруси; бурі; кліматичні катастрофи тощо.
3. Злочини: вандалізм; диверсії; тероризм.
4. Несподівані негативні ефекти: екологічні; соціальні та ін.

5.Збої: у створенні необхідної інфраструктури (через банкрутство підрядників з проектування, закупівлі, будівництва тощо); у фінансуванні (через помилки у визначенні цілей проекту; через несподівані політичні зміни) тощо.

6.Ринковий ризик через: погіршення доступності сировини; підвищена вартість сировини; зміни вимог споживачів; посилення конкуренції; економічні зміни; втрата позицій на ринку; небажання покупців дотримуватися правил торгівлі.

7.Операційні ризики: нездатність підтримувати робочий стан елементів проекту; порушення техніки безпеки; відхилення від цілей проекту; неприпустимий вплив на навколишнє середовище; негативні соціальні наслідки; зміни курсів валют; нерозрахована інфляція; зміни в оподаткуванні.

8.Зрив планів роботи через: брак робочої сили; дефіцит матеріалів; несвоєчасна доставка матеріалів; погані умови на будівельних майданчиках; зміни в можливостях замовника проекту, підрядника; помилки проектування; помилки планування; відсутність координації роботи; зміни в управлінні; інциденти та диверсії; труднощі початкового періоду; нереалістичне планування; погане управління; важко доступність сайту.

9.Перевищення витрат через: зрив планів роботи; неправильні стратегії закупівель; некваліфікований персонал; переплати за матеріали, послуги тощо; паралельність у роботі та неузгодженість у частинах проекту; протести підрядників; неправильні оцінки; невраховані зовнішні фактори.

10.Зміна технології; погіршення якості та продуктивності продукції, пов'язаної з проектом; конкретні ризики технології, закладені в проекті; помилки в проектно-кошторисній документації.

11.Правові порушення, пов'язані з ліцензіями; патентне право; невиконання договорів; судові процеси із зовнішніми партнерами; внутрішні судові процеси тощо.

12.Пряме пошкодження майна: транспортні інциденти; обладнання; матеріали; майно підрядників.

13.Непрямі збитки: вивезення та переміщення пошкодженого майна; переміщення обладнання; втрата доходу від оренди; порушення спланованого ритму операцій; збільшення необхідного фінансування.

14.Регіональні обставини, пов'язані з конкретними політичними, природними, економічними та іншими умовами конкретного регіону.

Крім високих інвестиційних ризиків, іноземні компанії бояться таких проблем, як корупція (75%) та бюрократія (62%). Водночас негативно впливають на рівень інвестицій такі фактори, як: непослідовне застосування законодавства, складні адміністративні процедури та необхідність ліцензування, прогалини в системі регулювання, низький рівень захисту прав власності та організаційно-комерційних прав [10].

3. ПРОБЛЕМИ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

3.1 Макроекономічні аспекти

3.1.1 Принципи розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності

Важливого значення в економічних процесах набуває формування системного підходу до підтримки та розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності, де стимулюючими мають бути інструменти макроекономічного управління.

Особливості цього підходу визначаються предметом системи розвитку інноваційно-інвестиційних процесів в економіці, що модернізується, і зводяться до наступного:

По-перше, чітко розмежовуються принципи управління модернізацією промисловості, їх зміст та управління: таким критерієм має бути підвищення інноваційності виробництва та його результатів. Відповідно до цього підходу під модернізацією слід розуміти співвідношення економічної корисності та собівартості, яким матиме виробництво в умовах повного або часткового оновлення техніко-технологічного потенціалу.

По-друге, критерій економічної модернізації включає величину економічної корисності та вартості, що конкретизується у вигляді економічної вартості виробництва. У цьому випадку економічну цінність можна розглядати у двох аспектах - з одного боку це означає збільшення життєвого циклу технічного потенціалу, з іншого боку - збільшення економічної цінності всього виробничого потенціалу, що виражається в збільшенні загальних витрат на організаційно-економічні та організаційно-технічні заходи. Це означає, що підвищення значення критерію економічної доцільності модернізованої економіки є основним змістом ефективної системи управління виробництвом.

По-третє, принципи управління модернізацією, їх основним завданням є вплив на процеси відтворення в сукупності економічних та організаційних важелів. В змісті і структурі техніко-технологічного потенціалу економіки, що модернізується, є циклічність процесу модернізації в економічних одиницях. Зміст і структура принципів макроекономічного управління з точки зору

оптимальності модернізації полягають в тому, що вони повинні мати трирівневий характер:

- 1- держава як суб'єкт регулювання модернізаційного процесу;
- 2- міжгалузеві виробничі об'єднання (сукупність корпорацій);
- 3 - середній та малий бізнес.

При цьому необхідно виходити з різноманіття макро- і мікроекономічних відносин між їх різними рівнями [11].

3.1.2 Форми і методи державної підтримки інвестування

Форми та методи державної підтримки, що використовуються для розвитку венчурного інвестування, що утвердилися у світовій практиці, різноманітні. В узагальненому вигляді їх можна згрупувати в дві основні категорії – прямі та непрямі (табл. 3.1.2.1).

Таблиця 3.1.2.1 - Різні форми державних інструментів, які стимулюють венчурні інвестиції

Форма	Деталі	Приклад
1.Прямі заходи		
Прямі державні інвестиції	Прямі інвестиції у венчурні фонди або підприємства малого бізнесу (мб)	Бельгія → Фландрія
Державні кредити	Довгострокові кредити під низькі % та/або безоплатні кредити венчурним фондам або підприємствам мб	Данія → кредит для програми фінансування розвитку бізнесу (VaekstFonden)
2.Непрямі заходи		
Податкові пільги	Податкові пільги (кредити) тим, хто вкладає кошти у	Великобританія → Схеми інвестування в підприємства та трасти

	підприємства мб чи венчурні фонди	венчурного капіталу
Гарантування позик	Гарантування частини банківського кредиту, для малого бізнесу, який відповідає певним вимогам	Франція → Франко-казахстанське товариство з гарантування фінансування малих та середніх підприємств
Гарантування вкладень у акціонерний капітал	Гарантування частини збитків від високоризикових венчурних інвестицій	Фінляндія → Фінська гарантійна рада
Розширення кола інвесторів	Надання прав пенсійним фондам або страховим компаніям інвестувати у венчурний капітал	США → зміни, які вносяться в закон щодо гарантованої пенсії [12]

Прямі заходи передбачають безпосередню участь держави у венчурному фінансуванні підприємницьких проєктів, що реалізується або за рахунок прямих державних інвестицій, або шляхом надання державних позик венчурним компаніям та малим інноваційним фірмам.

Загалом, програми венчурного капіталу розроблені для усунення нестачі ліквідності, доступної для певного класу інвестицій. Прямі державні інвестиції часто спрямовані або на допомогу компаніям, «посівним» або початківцям, які не можуть зібрати капітал, оскільки ризик все ще занадто високий для приватного капіталу, або на підтримку технологічних компаній, довгостроковий потенціал яких не завжди може бути оцінений приватними особами сектору.

Часто оптимальним підходом є покращення макроекономічного та правового середовища для подолання деяких фінансових перешкод для

високоризикових інвестицій. Іншими словами, слід використовувати непрямі методи державного впливу на венчурний капітал.

3.1.3 Технологічні проблеми розвитку інноваційного сектору

Як свідчить світовий досвід, для успішного вирішення існуючих інноваційних техніко-технологічних та економічних проблем необхідні в першу чергу інвестиції у розвиток інноваційного сектору економіки, активний розвиток інноваційного підприємництва.

Таким чином, венчурний бізнес перетворився на потужну світову індустрію і зарекомендував себе як один з ефективних інструментів фінансової підтримки та розвитку реального сектора економіки. Його інтенсивне зростання було зумовлено розумінням його найважливіших функцій в умовах сучасної ринкової економіки. Це, перш за все, сприяння освоєнню нових прогресивних науково-технічних розробок для створення конкурентоспроможної високотехнологічної продукції та технологій, по-друге, створення нових робочих місць у малому та середньому бізнесі з метою підвищення загального рівня зайнятості.

Більшість компаній у топ-100, як і багато інших, вийшли з ладу завдяки венчурному капіталу, включаючи Microsoft і Sisco, які постійно лідирують у списку. Тому суть венчурного інвестування практично зводиться до наступного функціонального завдання – сприяти зростанню конкретного бізнесу шляхом надання певної суми грошей в обмін на частку в статутному капіталі або певний пакет акцій.

3.2 Фінансові питання

3.2.1 Інновації та джерела фінансування

Кризові процеси останніх років вплинули на динаміку економічного розвитку різних країн. Криза показала, що в кризових умовах можуть вижити лише підприємства, які здійснюють інновації переважно в реальному секторі економіки. Відповідно, згладити можливі наслідки кризи можуть принципово

нові підходи до ефективного використання фінансових, трудових і матеріальних ресурсів країни. Актуальність проблем фінансування інноваційної діяльності визначається роллю інновацій у соціально-економічному розвитку. Забезпечити конкурентоспроможність виробництва вітчизняних підприємств можливо лише за умови значного збільшення кількості інноваційних розробок, які можуть стати «каталізаторами» економіки. Фінансове забезпечення цих розробок потребує постійного пошуку принципово нових форм і джерел фінансування.

Джерела фінансування:

Джерело № 1. Комерційні банки:

Комерційні банки є важливим джерелом оборотного капіталу. Вони пропонують широкий спектр кредитів, що відповідають конкретним вимогам промислового підприємства.

Комерційні банки надають фінансову допомогу наступним чином:

(I) Банківські кредити:

Коли банк видає одноразовий аванс під певне забезпечення, це називається кредитом. Банківський кредит зазвичай надається однією рік. Але нині також надаються термінові кредити терміном від 3 до 7 років. Термінові кредити може бути як середньостроковими, і довгостроковими.

(II) Кредити готівкою:

Кредит готівкою – це угода, за якою банк дозволяє своїм клієнтам позичати гроші до певного ліміту під певні матеріальні гарантії чи цінні папери. Для кожного клієнта відкривається окремий кредит готівкою, і йому дозволяється знімати готівку відповідно до її потреб у межах узгодженого ліміту кредиту готівкою. Клієнт також може депонувати надлишки готівки на свій рахунок готівкового кредиту, щоб зменшити свої зобов'язання щодо виплати відсотків.

(III) Овердрафти:

Овердрафт - це угода з банком, яким власнику поточного рахунку дозволяється знімати більше, ніж залишок з його кредиті до певного ліміту. Відсотки нараховуються на овердрафт.

(IV) Дисконтування рахунків:

Компанії можуть отримати фінансову допомогу шляхом дисконтування своїх векселів та простих векселів у банках. Документи дисконтуються банками за ціною, нижчою від їх номінальної вартості.

(V) Пакувальний кредит:

Цей вид допомоги може бути наданий банком для задоволення специфічних вимог компанії, коли вона отримує будь-яке експортне замовлення. Пакувальний кредит - це кредит, наданий банком у тому, щоб підприємство могло купити/виготовити товари експорту.

(VI) Забезпечення допомоги:

Джерело №2. Місцеві банкіри:

Приватні кредитори та інші місцеві банкіри були єдиним джерелом фінансування до створення комерційних банків. Вони стягували дуже високі відсоткові ставки та експлуатували клієнтів максимально можливою мірою.

Джерело №3. Торговий кредит:

Торгові кредити часто називають самостійним джерелом короткострокового фінансування. Компанії, які мають хорошу репутацію над ринком, зазвичай, купують у кредит сировину, матеріали, інструменти тощо.

Основна перевага цього джерела у тому, що це дуже зручний метод фінансування; він гнучкий, і можна отримати вигідні умови. Готовність постачальника допустити відстрочку платежу і потреба у ній покупця великою мірою визначають рівень використання системи торгового кредиту задоволення короткострокових потреб фірми.

Джерело № 4. Кредит на виплат:

Це ще один метод, при якому активи купуються і товари у володіння приймаються негайно, але оплата проводиться частинами протягом певного

періоду часу. Зазвичай відсотки нараховуються на неоплачену ціну або можуть бути скориговані у ціні.

Джерело № 5. Аванси:

Деякі підприємства отримують аванси від своїх клієнтів та агентів на замовлення, і це джерело є для них короткостроковим джерелом фінансування. Це дуже дешеве джерело фінансування, і для того, щоб мінімізувати свої інвестиції в оборотний капітал, деякі фірми з тривалим виробничим циклом вважають за краще брати аванси у своїх клієнтів.

3.2.2 Фінансування проектів/підприємств

Ефективність управління інноваційною діяльністю завжди викликає необхідність: 1) розрахувати потребу в тих коштах, які необхідні для здійснення цієї діяльності (скільки коштів потрібно?); 2) поглиблений аналіз можливих джерел його фінансування (де взяти ці кошти?). Визначивши загальну потребу в необхідних коштах, керівництво компанії аналізує можливі форми та джерела фінансування запропонованого проекту.

Традиційно, основними джерелами фінансування будь-якого проекту є його позикове та власне фінансування. У міру розвитку ринкової економіки можуть виникати та розвиватися нові форми та джерела фінансування проектів у міру розвитку ринкової економіки. Їх структура може змінюватися залежно від зміни ринкової кон'юнктури, фінансово-економічної ситуації в країні та світі, фінансової стійкості організацій тощо. До джерел формування власного капіталу (крім прибутку) належать амортизаційні відрахування, спрямовані на розвиток основні засоби та відшкодування нематеріальних активів. Завдяки цим відрахуванням підприємство може (поряд з іншими умовами) здійснювати розширене відтворення та реалізовувати принцип самофінансування. Власне фінансування підприємств здійснюється як за рахунок внутрішніх, так і зовнішніх джерел фінансування.

Методами залучення власного капіталу можуть бути приватне та публічне розміщення акцій серед інвесторів. Приватне передбачає розміщення

акцій шляхом приватної підписки одному інвестору або вузькому колу індивідуальних інвесторів (страхові компанії, банки, інвестиційні компанії, фізичні особи). Останні можуть продати придбані акції лише початковим власникам.

В останні роки для залучення більшої кількості інвесторів і, відповідно, збільшення власного капіталу компанії (особливо на завершальному етапі реалізації інноваційного проекту) набуло поширення публічне розміщення акцій зовнішнім інвесторам. Під ним розуміють розміщення цінних паперів шляхом відкритої підписки, у тому числі розміщення цінних паперів на торгах фондових бірж або інших організаторів торгівлі на ринку цінних паперів.

Способами залучення власного капіталу можуть бути приватне та публічне розміщення акцій серед інвесторів. Приватне передбачає розміщення акцій шляхом приватної підписки одному інвестору або вузькому колу індивідуальних інвесторів (страхові компанії, банки, інвестиційні компанії, фізичні особи). Останні можуть продати придбані акції лише початковим власникам.

В останні роки для залучення більшої кількості інвесторів і, відповідно, збільшення власного капіталу компанії (особливо на завершальному етапі реалізації інноваційного проекту) набуло поширення публічне розміщення акцій серед зовнішніх інвесторів. Під ним розуміють розміщення цінних паперів шляхом відкритої підписки, у тому числі розміщення цінних паперів на фондових біржах або інших організаторів торгів на ринку цінних паперів.

3.2.3 Форми організації фінансування підприємства

Підприємства, які здійснюють інноваційну діяльність, можуть широко використовувати нові форми організації фінансування. До них, перш за все, відноситься венчурне та проектне фінансування. Обидва види фінансування є найбільш ризикованими інвестиціями.

Фактично венчурне інвестування – це інвестиції в статутний капітал малих інноваційних компаній, що швидко розвиваються, без будь-яких гарантій

повернення вкладених коштів. Не випадково в англо-українському словнику термін венчур трактується як підприємець, який ризикує.

Венчурне фінансування передбачає вищу віддачу від інвестицій у разі успішної реалізації інноваційного рішення, оскільки кошти вкладаються в розвиток наукоємних проектів з високим потенціалом зростання. Для цієї форми організації фінансування ІВ характерні такі особливості:

1) венчурний інвестор вносить кошти до статутного капіталу фірми без гарантованого повернення інвестицій;

2) здійснюючи інвестиції, венчурні інвестори не вимагають щорічних фіксованих платежів;

3) венчурний інвестор може розраховувати лише на отримання попередньо узгодженої частки в майбутньому;

4) якщо венчурна пропозиція не вдається, інвестор, який вніс кошти у венчурну фірму, не має можливості повернути кошти на законних підставах;

5) венчурні інвестиції здійснюються без надання застави.

Альтернативність залучених джерел фінансування інноваційних проектів зумовлює необхідність оптимізації витрат на залучення необхідного обсягу капіталу. Венчурне фінансування інновацій, яке пов'язане з підвищеним ризиком, не може бути особливо привабливим для більшості потенційних інвесторів. У міру розвитку підприємства виникає потреба у додатковому фінансуванні інноваційного проекту. У цьому випадку створюється венчурний фонд, а менеджери цього фонду називаються венчурними капіталістами.

Мета венчурного фонду - знайти спосіб об'єднати разом підприємства кількох невеликих фірм одночасно та скласти портфель фондів. Венчурні капіталісти стають членами ради директорів венчурних компаній і контролюють, наскільки ефективно використовуються інвестовані кошти.

Враховуючи тривалий період реалізації ризикованої ідеї та отримання доходу від функціонуючого венчурного капіталу, необхідно, перш за все, створити сприятливі макроекономічні умови для її розвитку в країні: 1)

зменшити інфляцію в країні; 2) оптимізувати податкову політику; 3) підвищити стабільність соціально-економічного розвитку регіонів; 4) досягнення успіху в боротьбі з корупцією тощо [13].

4. ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ТА ЇХ СПЕЦИФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ

4.1 Структури інноваційної активності

Нині налічується близько 20 країн з найвищим рівнем інноваційної активності, лідирують США, Японія та Республіка Корея. Їх об'єднують спільні показники діяльності: максимальний відсоток передових розробок впроваджується в масове виробництво, а залежність від імпортованих інновацій мінімальна.

Для фінансування інвестиційних проектів корпорація може використовувати такі інструменти:

- участь у капіталі компаній;
- видача кредитів;
- придбання облігацій та конвертованих боргових зобов'язань;
- гарантії по кредитах;
- придбання часток у венчурних фондах.

Інвестиційний комітет відповідає за прийняття рішення про інвестування проекту. Інвестиційний комітет розглядає проекти в галузі нанотехнологій та готує рекомендації щодо доцільності чи недоцільності їх фінансування, щоб Спостережна рада могла прийняти рішення про фінансування проектів, що не більше ніж 1 відсоток балансової вартості активів корпорації. дата останньої звітності.

Що таке інноваційна структура?

Структурні інновації - це, по суті, те, як ви організуєте та узгоджуєте свої активи та таланти. Доблін визначає структурні інновації так: «Структурні інновації зосереджені на організації активів компанії - твердих, людських чи нематеріальних - унікальними способами, які створюють цінність.

Що таке інноваційна діяльність?

Інноваційна діяльність - це всі наукові, технологічні, організаційні, фінансові та комерційні кроки, які фактично або мають на меті призвести до впровадження інновацій.

4 типи інновацій

По-перше, ми повинні розуміти, що є різні способи впливу інновацій на продукти, послуги та процеси. Найчастіше ми розрізняємо 4 рівня інновацій – поступовий, проривний, архітектурний та радикальний.

1. Поступові інновації

Існуючі технології, існуючий ринок

Одна з найпоширеніших форм інновацій, яку ми можемо спостерігати. Він використовує існуючі технології на існуючому ринку. Мета – покращити існуючу пропозицію шляхом додавання нових функцій, змін у дизайні тощо.

Приклад: ринок смартфонів, де найбільше інновацій – це лише оновлення апаратного забезпечення, покращення дизайну або додавання деяких додаткових функцій/камер/сенсорів тощо.

2. Проривні інновації

Нові технології, існуючий ринок

Проривні інновації здебільшого пов'язані із застосуванням нових технологій, процесів або руйнівних бізнес-моделей до існуючих галузей. Іноді нові технології та бізнес-моделі здаються, особливо на початку, нижчими за існуючі рішення, але після деяких ітерацій вони перевершують існуючі моделі та захоплюють ринок завдяки перевагам ефективності та/або ефективності.

Приклади: Amazon використовував Інтернет-технології, щоб зруйнувати існуючу індустрію книжкових магазинів. Вони мали існуючий ринок книг, але змінили спосіб його продажу, доставки та досвіду завдяки використанню руйнівних технологій. Іншим прикладом був iPhone, де існуючі на ринку технології (телефони з кнопками, клавіатури тощо) були замінені пристроями з сенсорним інтерфейсом у поєднанні з інтуїтивно зрозумілими інтерфейсами користувача.

3. Архітектурна інновація

Існуючі технології, новий ринок

Архітектурні інновації – це те, що ми зараз спостерігаємо у технологічних гігантів, таких як Amazon, Google та багатьох інших. Вони беруть свій досвід,

технології та навички в галузі та застосовують їх на іншому ринку. Таким чином вони можуть відкрити нові ринки та розширити свою клієнтську базу.

Приклади: використання наявного досвіду у створенні додатків, платформ і наявної бази клієнтів, щоб пропонувати нові послуги та продукти для різних ринків. Недавній приклад цього: Amazon нещодавно увійшла в сферу медичної допомоги.

4. Радикальні інновації

Нові технології, новий ринок

Навіть це стереотипний спосіб, яким більшість людей бачать інновації; це найрідкісніша форма з усіх. Радикальні інновації передбачають створення технологій, послуг і бізнес-моделей, які відкривають абсолютно нові ринки.

Приклад: найкращим прикладом радикальних інновацій був винахід літака. Ця радикально нова технологія відкрила нову форму подорожей, винайшла індустрію та цілий новий ринок [14].

4.2 Державне регулювання

Наразі державі необхідно регулювати інноваційні процеси як безпосередньо, ініціюючи інновації та виступаючи в ролі учасника інноваційних процесів, так і опосередковано, стимулюючи інноваційну діяльність непрямыми методами та створюючи відповідний соціально-економічний механізм.

На рівні держави та суб'єктів управління джерелами фінансування є: кошти бюджетів та позабюджетних фондів; залучені кошти державної кредитно-банківської та страхової систем; залучені кошти у вигляді зовнішніх міжнародних і внутрішніх запозичень.

Забезпечення сприятливих економічних та правових умов для розвитку інноваційної системи, просування та залучення до цивільного обороту наукових результатів, у тому числі об'єктів інтелектуальної власності, створених із залученням державних коштів, потребує створення спеціальних механізмів. Такі механізми мають забезпечувати взаємодію між розробниками науково-

технічних рішень, які зазвичай працюють у державних організаціях, та потенційними інвесторами з приватного сектору, що вимагає від них досягнення взаєморозуміння.

Захист прав інтелектуальної власності є гарантією від несанкціонованого копіювання результатів інноваційної діяльності шляхом встановлення на них виключних прав фірми-новатора на певний термін. Патентне та ліцензійне право тут використовується як основний інструмент. Питання національної безпеки відіграють важливу роль і їх необхідно враховувати.

Тобто, основною метою державного регулювання інновацій є підтримка приватних підприємств, створення рамкових умов, координація дій взаємодіючих суб'єктів, надання консультацій на особистому рівні [15].

4.3 Державна підтримка інновацій та принципів інвестиційного регулювання

Для побудови моделі економічного зростання, що відображає вплив інноваційного розвитку, необхідно також створити загальнодоступну базу макроекономічної та галузевої аналітичної інформації, зокрема, результатів галузевих та спеціальних наукових робіт, виконаних у межах в рамках державних наукових замовлень. Така база даних повинна включати періодично оновлювані матеріали оглядів основних ринків як всередині країни, так і за кордоном. Особливо це важливо для підприємств, розташованих в регіонах.

Останніми роками практично не існує системного підходу до підтримки інноваційного бізнесу, завдяки чому з'явилася концепція так званого інноваційного ліфта. Підтримкою малих форм підприємництва займається багато різних структур. Але при всьому різноманітті немає органу, який би підсумовував та оцінював ефективність цієї роботи, аналізував реальну ситуацію, а це означає, що реальної відповідальності за проведення інноваційної політики немає.

Держава має зосередити свої зусилля на заходах прямої фінансової підтримки новаторів. Стимулювання інноваційної діяльності також може бути.

Держава може стимулювати новаторів різними способами:

- пільгове оподаткування та кредитування;
- бюджетне субсидування;
- надання митних преференцій;
- ефективна амортизаційна політика;
- удосконалення системи ціноутворення;
- регуляторне адміністрування;
- регулювання з метою патентно-ліцензійного поширення інновацій;
- створення системи поширення техніко-технологічних інновацій;
- страхування ризиків.

Таким чином, система стимулювання інноваційної діяльності в сучасних умовах має забезпечуватися комплексом заходів, що включають цілеспрямовану підтримку інноваційної діяльності, створення сприятливого економічного клімату, що стимулює інтерес до інноваційної діяльності.

Система стимулювання інноваційної діяльності в сучасних умовах має бути підкріплена комплексом заходів.

Позики та кредитні гарантії є традиційними інструментами державно-фінансової підтримки інноваційних компаній. Операції з надання позик і гарантій можуть бути частиною загальнонаціональних програм, але в останні роки все більше штатів створили спеціальні програми, спрямовані саме на венчурні компанії.

Існує ряд заходів прямого оподаткування для підтримки досліджень та впровадження інновацій: зменшення оподаткованої бази на суму витрат, прискорена амортизація обладнання, нульова ставка податку на майно підприємств, що здійснюють інноваційну діяльність.

ВИСНОВОК

Теоретичною основою написання дипломної роботи є законодавчі та нормативні акти, підручники, посібники, матеріали з навчальної діяльності та статті в періодичних виданнях з досліджуваної проблеми.

Реалізація інноваційної стратегії може вивести країну на новий виток стабільного економічного зростання та соціального прогресу. Відновлення науково-інноваційного потенціалу відповідає принципам побудови ефективної економіки та відображає характер модернізаційних перетворень з урахуванням світових тенденцій науково-технічного прогресу. Створення, впровадження та широке поширення нових продуктів, послуг, технологічних процесів стають ключовими факторами зростання виробництва, зайнятості, інвестицій, зовнішньоторговельного обороту. Навіть у період державної інноваційної політики стратегія та своєчасна орієнтація товаровиробників на активізацію та стимулювання опанування досягнень науково-технічного прогресу дозволяє швидше та з меншими витратами долати наслідки економічної дестабілізації та просуватися у своєму розвитку з більшою впевненістю.

Розвиток інноваційно-інвестиційних процесів є основою промислової модернізації, а їх активна мобілізація передбачає комплексне і комплексне залучення всіх елементів національного багатства, у тому числі, перш за все, накопиченого наукового та інтелектуального потенціалу, основного капіталу, природно-ресурсного потенціалу та фінансові ресурси.

Враховуючи макроекономічні передумови, стратегія переходу до нового типу економіки, що включає етапи модернізаційних перетворень техніко-технологічного та організаційно-економічного характеру, де основним критерієм перетворень має бути комплексне вирішення гострих національних проблем, насамперед усіх інфраструктурних, інноваційно-виробничих, структурно-економічних, ринкових та інституційних, інтелектуально-соціальних, екологічних та інших, які мають бути реалізовані на конкретних етапах першого

Значною формою державної підтримки є спеціальні податкові пільги, що сприяють науково-дослідно-конструкторській та інноваційній діяльності. Незважаючи на різноманітність національних підходів до цього питання, можна сказати, що їх основою є зниження податку на прибуток промислових компаній, що тісно пов'язане з рівнем інноваційної сприйнятливості, досягнутого підприємством. Чим він вищий, тим більше податкових пільг можна отримати, але лише за умови, що підприємство в кінцевому підсумку досягне успішної комерціалізації результатів і почне отримувати достатній прибуток. Йдеться, зокрема, про надання державних гарантій щодо кредитування малого високотехнологічного бізнесу та митних пільг російським експортерам високотехнологічних товарів.

В умовах обмеженості інвестиційних ресурсів та через інституційну незрілість вітчизняного інноваційного сектора країна має зробити важливий вибір щодо того, наскільки модернізація економіки має здійснюватися в умовах запозичення технологічного досвіду інших країн, а якою – на основі власних досліджень і розробок.

Досвід показує, що відставання від передового технологічного рівня можна значно зменшити, а виробництво можна швидко збільшити за рахунок придбання та впровадження технологій, які вже існують в інших країнах. Необхідно підтримувати прямі іноземні інвестиції, які сприятимуть диверсифікації промислової діяльності та будуть орієнтовані на виробництво конкурентоспроможної готової продукції як для внутрішнього, так і для зовнішнього ринків. Необхідно наполегливо нарощувати обсяги інвестицій, що спрямовуються в обробну промисловість, переробку, виробництво будівельних матеріалів та готової продукції для них.

Викликає інтерес можливість запозичення досвіду Європейського Союзу у сфері стимулювання розвитку інноваційної сфери та співпраці державних і приватних структур. Найважливіші аспекти цього досвіду включають:

- державна підтримка інноваційної сфери для забезпечення припливу приватних інвестицій у цю сферу та розвитку наукової співпраці;

- розвиток малого та середнього інноваційного бізнесу через розвиток форм державно-приватного партнерства та співпраці великих виробників із малими та середніми підприємствами;

- використання досвіду ЄС у сфері створення механізмів фінансово-економічної підтримки інноваційних процесів та трансферу технологій;

- формування раціональної податкової політики, яка надаватиме відповідні пільги та преференції підприємствам та організаціям, які створюють та впроваджують нові методики та технології;

- підтримка системи венчурного інвестування та страхування інноваційних ризиків для залучення іноземних інвестицій, а також інвестування приватного сектора та комерційних банків в інноваційний бізнес.

Таким чином, критичний стан справ у промисловості та її системі підтримки інвестицій вказує на низку сфер, де потрібна колосальна робота: розвиток інфраструктури, податкової системи, державних фінансових інститутів розвитку, технічного регулювання тощо. При цьому інвестиційна підтримка інноваційної діяльності підприємства і вкрай важливою і може бути використана з дуже вигідної точки зору із можливими ризиками насамперед.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

- 1.Інновації // Вікіпедія: вебсайт. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Інновація> (дата звернення 15.05.2022)
- 2.Інвестиція // Вікіпедія: вебсайт. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Інвестиція> (дата звернення 15.05.2022)
3. К. е. н. Єлець О. П., Нестеренко Є. І. Запорізька державна інженерна академія (Україна). Взаємозв'язок інновацій та інвестицій // Confcontact: вебсторінка. URL: http://www.confcontact.com/2016-ekonomika-i-menedzhment/3_elets.htm (дата звернення 15.05.2022)
- 4.В.О.Сподіна Інновації та інвестиції: сутність і взаємозв'язок // Ефективна економіка: вебсайт. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2640> (дата звернення 15.05.2022)
- 5.Закон України Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки // Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-14#Text> (дата звернення 15.05.2022)
- 6.О.О.Скорик Вплив інновацій на життєвий цикл підприємства // Ефективна економіка: вебсайт. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4515> (дата звернення 17.05.2022)
- 7.Кулиняк І.Я., Прийма Л.Р., Шпак О.Г. Напрями розвитку підприємства в умовах динамічного середовища // вебсайт. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/3387/1/НАПРЯМИ%20РОЗВИТКУ%20ПІДПРИЄМСТВА%20В%20УМОВАХ%20ДИНАМІЧНОГО%20СЕРЕДОВИЩА.pdf> (дата звернення 18.05.2022)
- 8.Фінансове забезпечення інвестиційного проекту // Навчальні матеріали онлайн: вебсайт. URL: https://pidru4niki.com/83586/investuvannya/finansove_zabezpechennya_investitsiynogo_proektu (дата звернення 18.05.2022)
- 9.Н.В.Рагуліна Інвестиційний клімат та методи покращення інвестиційного потенціалу на пост-конфліктних територіях України // Ефективна економіка:

вебсайт. URL:
<http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6005#:~:text=Азріліян%20дає%20визначення%20терміну%20«інвестиційний,%5B1%2C%20с.> (дата звернення 18.05.2022)

10.Ю.М.Барташевська Вибір методів інвестиційного ризику підприємства // Економічний нобелівський вісник: вебсайт. URL:
<https://econforum.duan.edu.ua/images/PDF/2014/6.pdf> (дата звернення 15.05.2022)

11.О.С.Наконечна Формування та реалізація інноваційно-інвестиційної стратегії стійкого розвитку підприємства // Економічна наука: вебсайт. URL:
http://www.economy.in.ua/pdf/4_2015/12.pdf (дата звернення 19.05.2022)

12.Г.Т.Палькевич, Л.М.Петренко Форми і методи державної фінансової та кредитної підтримки інвестиційно-інноваційного розвитку економіки // Центральноукраїнський науковий вісник: вебсайт. URL:
[http://economics.kntu.kr.ua/pdf/3\(36\)/19.pdf](http://economics.kntu.kr.ua/pdf/3(36)/19.pdf) (дата звернення 19.05.2022)

13.Венчурні інвестиції // Soldis Управління активами – Компанія СОЛДІС: вебсайт. URL: <http://www.soldis.com.ua/uk/node/78> (дата звернення 19.05.2022)

14.Типи і види інновацій // Stud.com.ua: вебсайт. URL:
https://stud.com.ua/78068/marketing/tipi_vidi_innovatsiy (дата звернення 20.05.2022)

15.Механізми державного регулювання інвестиційно-інноваційних процесів в Україні // Лідер: вебсайт. URL:
<https://leaderfoundation.org.ua/mehanizmi-derzhavnogo-regulyuvannya-investitsiyno-innovatsiynih-protseviv-v-ukrayini/> (дата звернення 20.05.2022)

16. Дяченко А. В., Карінцева О. І., Тарасенко С. В., Харченко М. О., Мазін Ю. О., Кисельова К. С. Формування інноваційного інструментарію економічної політики в умовах розвитку світової економічної кризи 2019-2020 рр. в Україні // Механізм регулювання економіки. 2021. № 3. С. 19-37. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/86419>

17. Економіка енергетики : підручник / за ред. Л. Г. Мельника, І. М. Сотник. – Суми: Університетська книга, 2015. – 378 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/45315>

18. Економіка підприємства : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника. - Суми : Університетська книга, 2012. - 864 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80106>

19. Дяченко А. В., Карінцева О. І., Тарасенко С. В., Харченко М. О., Мазін Ю. О., Кисильова К. С. Формування інноваційного інструментарію економічної політики в умовах розвитку світової економічної кризи 2019- 2020 рр. в Україні. Механізм регулювання економіки. 2021. № 3. С. 21-40. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/85737>

20. Карінцева, О. І., Харченко, М. О., Мазін, Ю. О., Фалько, К. С. Практичні засади підвищення ефективності логістичної діяльності сучасного підприємства. Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка. 2021. № 3. С. 127–136. DOI: 10.21272/1817-9215.2021.3-14 <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/86223>

21. Карінцева О.І., Дегтярьова І. Б., Харченко М.О., Долгошеєва О. І., Кіріл'єва А. В. Залучення іноземних інвестицій як інструмент забезпечення конкурентоспроможності та сталого розвитку країни. Вісник СумДУ. Серія «Економіка», № 3' 2020. С. 199-211. DOI: 10.21272/1817-9215.2020.3-22 https://visnyk.fem.sumdu.edu.ua/issues/3_2020/22.pdf

22. Карінцева, О. І., Харченко, М. О., Пономарьова, Г. С. Підвищення ефективності бізнес-процесів на виробничому підприємстві // Механізм регулювання економіки. 2020. № 4. С. 58-69. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83754>

23. Мельник Л. Г., Карінцева О. І. (2021) Економіка і бізнес : підручник / за ред. Л. Г. Мельника, О. І. Карінцевої. Суми : Університетська книга, 2021. 316 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83721>

24. Мельник Л. (2021) Сучасні тренди економічного розвитку: Досвід ЄС та практика України: підручник / за ред. Л. Г. Мельника. Суми: ПФ

«Видавництво “Університетська книга”», 2021. 432 с.
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/89235>

25. Мельник Л. Г., Карінцева О. І., Кубатко О. В., Сотник І. М., Завдов’єва Ю. М. Цифровізація економічних систем та людський капітал: підприємство, регіон, народне господарство // Механізм регулювання економіки. 2020. № 2. С. 9-28. DOI: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/82236>

26. Мельник, Л., Карінцева, О., Кубатко, О., Дерев’янку, Ю., Маценко, О. (2022). Реструктуризація соціально-економічних систем як складова формування цифрової економіки в Україні у період кризи. Механізм регулювання економіки, (1-2(95-96), 7-13.

27. Мельник, Л., Ковальов, Б. (2020). Проривні технології в економіці і бізнесі (Досвід ЄС та практика України у світлі III, IV, і V промислових революцій. Сумський державний університет, с. 180.
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/79621>

28. Сотник І. (2018) Підприємництво, торгівля та біржова діяльність / І. Сотник, Л. Таранюк. – Суми: Університетська книга, 2018. – 572 с.
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80114>

29. Экономика развития: учебное пособие / под ред. д-ра экон. наук, проф. Л. Г. Мельника, канд. экон. наук А. Вик. Кубатко. Сумы : «Университетская книга», 2017. 352 с.
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80184>

30. Disruptive technologies for green economy formation in conditions of the fourth industrial revolution: the EU experience / I. Dehtyarova etc. // Socio-economic and management concepts: collective monograph / Krupelnytska I., – etc. – International Science Group. – Boston : Primedia eLaunch, 2021. P. 388-392.
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/86986>

31. Karintseva O., Kharchenko M., Boon E.K., ...Melnyk V., Kobzar O.(2021). Environmental determinants of energy-efficient transformation of national economies for sustainable development.. J. International Journal of Global Energy Issues, 2021, 43(2-3), P. 262–274 <https://doi.org/10.1504/IJGEI.2021.115148>

32. Karintseva O. I., Yevdokymov A. V., Yevdokymova A. V., Kharchenko M. O., Dron V. V. Designing the Information Educational Environment of the Studying Course for the Educational Process Management Using Cloud Services. *Механізм регулювання економіки*. 2020. № 3. С. 87-97. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2020.89.07>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/81759>
33. Kubatko, O. V., Chortok, Y. V., Honcharenko, O. S., Nechyporenko, R. M., & Moskalenko, I. M. (2019). Studying Features of Vehicle Type Selection by Trade and Logistics Enterprise. *Mechanism of economic regulation*. – 2019. – №3. – С. 73–82. <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/76448>
34. Melnyk L., Sommer H., Kubatko O., Rabe M., Fedyna S. (2020). The economic and social drivers of renewable energy development in OECD countries. *Problems and Perspectives in Management*,18(4), 37-48. doi:10.21511/ppm.18(4).2020.04
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/82719>
35. Melnyk L. H., Derykolenko O. M., Mazin Yu. O., Matsenko O. I., Piven V. S. Modern Trends in the Development of Renewable Energy: the Experience of the EU and Leading Countries of the World // *Механізм регулювання економіки*. 2020. № 3. С. 117-133. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/81810>
36. Melnyk, L., Dehtyarova, I., Kubatko, O., Karintseva, O., & Derykolenko, A. (2019). Disruptive technologies for the transition of digital economies towards sustainability. *Economic Annals-XXI*, 179(9-10), 22-30. doi: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/85476>
37. Melnyk, L., Dehtyarova, I., Karintseva, O., Kubatko, O. Information factors in economic systems and business during transition to digital economy/Selected Aspects of Digital Society Development. Monograph 45. Edited by Tetyana Nestorenko and Aleksander Ostenda, Publishing House of University of Technology, Katowice, 2021. P. 173-178 <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/87135>
38. Melnyk, L., Matsenko, O., Dehtyarova, I. & Derykolenko, O. (2019). The formation of the digital society: social and humanitarian aspects. *Digital economy*

and digital society. T. Nestorenko & M. Wierzbik-Strońska (Ed.). Katowice: Katowice School of Technology. [in Ukrainian]. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/74570>

39. Melnyk L.G., Kubatko O. (2017) The impact of green-innovations on environmental quality and energy resource consumption. International economic relations and sustainable development : monograph / edited by Dr. of Economics, Prof. O. Prokopenko, Ph.D in Economics T. Kurbatova. – Ruda Śląska : Drukarnia i Studio Graficzne Omnidium 272 p. ISBN 978-83-61429-11-1

40. The effects of the management of natural energy resources in the European Union / V. Voronenko, B. Kovalov, D. Horobchenko, P. Hrycenko // Journal of Environmental Management and Tourism. – Craiova: ASERS Publishing, 2017. – Vol. 8, Issue Number 7(23), P. 1410-1419. Available at: <https://journals.aserspublishing.eu/jemt/article/view/1777>

41. Tu Yu-Xia, Kubatko O., Karintseva O., Piven V. (2021) Decarbonisation drivers and climate change concerns of developed economies. International Journal of Environment and Pollution. 2021. 69 (1-2), 112-129

42. Veklych O., Karintseva O., Yevdokymov A., Guillamon-Saorin E. (2020). Compensation mechanism for damage from ecosystem services deterioration: Constitutive characteristic. J. International Journal of Global Environmental Issues, 19(1-3), P. 129–142 <https://doi.org/10.1504/IJGENVI.2020.114869>